

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 26664/2023
28.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Петровић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Владица Васиљковић, адвокат из ..., ради поништаја уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 534/21 од 10.03.2022. године, у седници одржаној 28.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 534/21 од 10.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П 761/18 од 14.05.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништен је уговор о доживотном издржавању који је у својству примаоца издржавања пок. ВВ, бивши из ..., закључио са туженим, као даваоцем издржавања 16.03.2011. године, оверен од стране Основног суда у Лесковцу под бројем 2. РЗ 291/2011, због тога што уговор није представљао за даваоца издржавања никакву неизвесност, као и због неиспуњавања обавеза предвиђених уговором, што је тужени дужан да призна. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 211.550,00 динара.

Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж 534/21 од 10.03.2022. године, ставом првим изреке, укинуо пресуду Основног суда у Лесковцу П 761/18 од 14.05.2020. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи уговор о доживотном издржавању који у својству примаоца издржавања пок. ВВ закључио са туженим, као даваоцем издржавања, дана 16.03.2011. године, оверен од стране Основног суда у Лесковцу под бројем 2 РЗ 291/11, због тога што уговор није представљао за даваоце издржавања никакву неизвесност, као и због неиспуњења обавеза предвиђених уговором, што је тужени дужан да призна. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка исплати износ од 348.850,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда учињених у поступку пред другостепеним судом које би могле представљати разлог из ког се ревизија може изјавити у смислу члана 407. став 2. ЗПП. Другостепени суд је након одржане расправе, на основу изведених доказа утврдио чињенице које су битне за правилну примену материјалног права и одлучио о основаности тужбеног захтева.

Према утврђеном чињеничном стању, отац парничних странака, сада пок. ВВ, боравио је у Немачкој када му је у јануару 2011. године дијагностикован канцер жучних водова, тзв. Clapskin тумор. Одмах је затражио од синова да дођу по њега и доведу га у Србију, када су они сазнали да је отац болестан. По доласку у Србију пок. ВВ се први пут јавио ради лечења на Одељење онкологије болнице у Лесковцу 12.03.2011. године, са отпусном листом КЦ Ниш из које се види да је боравио у том центру од 14.02. до 21.02.2011. године те да му је тада потврђена дијагноза, уз констатовање метастаза на јетри и погоршања здравственог стања. Одређена су три циклуса хемиотерапије. Конзилијум у Нишу је 05.08.2011. године констатовао погоршање болести и предложио прекид хемиотерапије. ВВ је умро ...2011. године. У току лечења у Србији пок. ВВ је закључио уговор о доживотном издржавању са туженим који је оверен у предмету Основног суда у Лесковцу 16.03.2011. године. Уговором се тужени, као давалац издржавања, обавезао да се убудуће, као и до тада, стара о примаоцу издржавања, што подразумева да му спрема храну, обезбеђује одећу, обућу, одржавање хигијене, набавку лекова, одвођење лекару, за случај смрти сахрану, давање подушја по месним обичајима и подизање надгробног споменика. С друге стране, прималац издржавања се обавезао да као накнаду за преузете обавезе издржавања остави даваоцу издржавања након његове смрти у својину породичну стамбену зграду изграђену на кат.парцели .. и .., обе КО ... као и право коришћења на кат.парцелама .., .. и .. КО ..., као и све покретне ствари које се у моменту смрти налазе у државини примаоца издржавања. Вештак медицинске струке је дао мишљење да је пок. ВВ боловао од тумора жучних путева који спада у групу тумора са јако лошом прогнозом и брзим током, да је лоше реаговао на хемиотерапију, те да се због тих чињеница, извесност смрти може претпоставити од неколико месеци до годину дана, а да је уговор сачињен у моменту када је болест била у одмаклој фази и дефинитивна прогноза болести била лоша са извесним предвиђањем смртог исхода.

Странке су живеље у истој кући, с тим што је тужени са оцем и мајком живео у приземљу а тужилац је живео на спрату куће. Тужени је због посла често путовао у Италију, где се задржавао по неколико дана, али од маја 2011. године више није одлазио у Италију. Тужени се бринуо о покојном оцу и пре него што се разболео. Кад је послом био у Италији, о оцу се бринула сестра, којој је тужени за бригу о оцу плаћао. Тужени је покојног оца водио код лекара, куповао му лекове, а након што је

дошло до напредовања болести услед чега је отац био непокретан, тужени се непосредно бринуо о њему. Оца је сахранио, сносио трошкове сахране и давања подушја и платио подизање надгробног споменика. Делимично је учествовао у трошковима куповине гробног места.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, по одржаној расправи, другостепени суд је закључио да нису испуњени услови из одредбе члана 203. став 1. Закона о наслеђивању за поништај уговора о доживотном издржавању. Иако је покојном ВВ у време закључења уговора већ била дијагностикована болест, и преминуо је након шест месеци од закључења уговора, те чињенице не воде закључку да уговор није представљао никакву неизвесност за туженог као даваоца издржавања. Чињеница смрти примаоца издржавања у релативно кратком временском периоду по закључењу уговора није представљала мотив за закључење предметног уговора, већ је уговор закључен да би се примаоцу издржавања обезбедило уговорено издржавање у складу са одредбом члана 194. Закона о наслеђивању. Нису испуњени услови ни за раскид уговора о доживотном издржавању услед неиспуњења, јер је тужени све уговорне обавезе испунио.

По оцени Врховног суда, неосновано се ревизијом тужиоца оспорава утврђено чињенично стање и указује да је закључак другостепеног суда о непостојању алеаторности заснован на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 194. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“, бр. 46/95, 101/2003), прописано је да се уговором о доживотном издржавању обавезује прималац издржавања да после његове смрти на даваоца издржавања пренесе својину тачно одређених ствари или каква друга права, а давалац издржавања се обавезује да га, као накнаду за то, издржава и да се брине о њему до краја његовог живота и да га после смрти сахрани (став 1.).

Према одредби члана 203. истог закона, на захтев законских наследника примаоца издржавања, суд може поништити уговор о доживотном издржавању ако због болести или старости примаоца издржавања уговор није представљао никакву неизвесност за даваоца издржавања (став 1.).

Супротно наводима ревизије, правилно је другостепени суд закључио да предметни уговор није рушљив из разлога непостојања алеаторности. Наиме, за процену непостојања алеаторности (неизвесност колико ће уговор трајати и колика ће бити обавеза даваоца издржавања), битне су све околности конкретног случаја, а не само временски размак између закључења уговора и момента смрти примаоца издржавања. Тужени је покојном примаоцу издржавања пружио сву потребну негу и помоћ која му је објективно била потребна након постављања дијагнозе болести од које је умро, из чега следи да је мотив за закључење уговора била намера давања издржавања у најширем смислу те речи. Уговор о доживотном издржавању веома често закључују особе чије је здравље тешко нарушено због дијагностиковане малигне болести и у тим случајевима разумљива је жеља примаоца издржавања да својом имовином располаже на начин који је најбољи за њега у смислу да имовину остави особи у коју има поверење и за коју је сигуран да ће му кроз бригу и пажњу, нарушено здравствено стање и све тегобе повезане са тим, учинити подношљивијим и омогућити му да свој живот до краја проведе на достојанствен начин, уз пуни осећај сигурности

да ће му бити пружено све што је потребно, па дужина трајања уговора долази у други план, а вредност престације даваоца издржавања има се посматрати у том, ширем контексту. Прималац издржавања имао је мотив да закључењем овог уговора себи обезбеди негу и бригу до краја живота, колико буде трајао, а мотив даваоца издржавања било је пружање неге и све потребне бриге у данима који ће уследити. Стога околност да се у време закључења уговора покојни ВВ налазио у поодмаклој фази болести, у конкретном случају не води закључку од непостојању алеаторности.

Указивање у ревизији на постојање мотива изигравања права законских наследника, приликом закључења овог уговора, без утицаја је, будући да је први пут истакнут у ревизији.

Правилна је и одлука о трошковима поступка, јер је донета правилном применом члана 153. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић